

De Gele wratspons: een Chinese puzzel

Godfried van Moorsel, Stichting ANEMOON / ecosub

In 2006 beschreven Perez et al. een nieuwe spons van de Bretonse zuidkust onder de naam *Celtodoryx girardae*. Vijf jaar daarna bleek dat deze soort, die sinds 2002 ook in Nederland voorkomt, al in 1935 was beschreven uit de Grote Oceaan. Na taxonomisch gepuzzel staat de 'gele wratspons', die in de Oosterschelde matrasachtige afmetingen kan bereiken, nu bekend onder de naam *Celtodoryx ciocalyptoides* (Burton, 1935).

Uiterlijk en leefwijze

De soort is meestal lichtgeel, met een onregelmatig oppervlak. Kleine exemplaren hebben vertakte halfdoorzichtige gaderde flapjes, grotere een wratachtig oppervlak. De enigszins gelijkende brood spons is dofgeel, met een gladder, steviger oppervlak en meestal regelmatige 'schoorsteentjes'. De soort groeit op hard substraat, grote exemplaren (tot 25 m²) vooral bij sterke getijdenstroming.

Verspreiding in West-Europa

Buiten Bretagne en de Oosterschelde wordt de gele wratspons (nog) niet gemeld, niet van de Britse Eilanden en ook niet van de Waddenzee (Gittenberger *et al.*, 2012). Gezien de oorsprong (Pacific) gaat het met zekerheid om een exoot, die waarschijnlijk in Zuid-Bretagne geïntroduceerd is met Japanse oesters *Crassostrea gigas*, waarna de Oosterschelde volgde.

Nederlandse waarnemingen

Leeft zeker vanaf 2002 in de Oosterschelde (De Kluijver, 2006). Een destijds bij Tholen gevonden exemplaar was gezien de grootte waarschijnlijk al vóór 2002 aanwezig (med. P. v. Bragt). Vanaf 2006 ontvangt Stichting ANEMOON jaarlijkse meldingen: Goese Sas, Wemeldinge en Anna Friso (2006), Tholen (2007), Zeelandbrug en Sint Annaland (2008). De soort neemt met name toe in de kom van de Oosterschelde. Wanneer de soort verder toeneemt zal dit

Gele wratspons. (Foto: Peter van Bragt)

Detail gele wratspons. (Foto: Peter van Bragt)

tot gevolg hebben dat er voor inheemse bodembewoners minder leefruimte overblijft, of dat sommige mogelijk verdwijnen.

De soort lijkt in Europa groter te worden dan in Azië. Henkel & Janussen (2011) suggereren dat exemplaren in China klein blijven door lage wintertemperaturen, maar die vinden we ook in de Oosterschelde. Supra-normale ontwikkeling zien we vaker bij plotseling opduikende exoten. Mogelijk spelen gebrek aan concurrentie en/of parasieten een rol.

Detail klein exemplaar gele wratspons met flapjes.
(Foto: Godfried van Moorsel)

Literatuur

De Kluijver, M.J., 2006. Non-indigenous species in the Oosterschelde. p. 37-43 & 67-93 in Wijsman, J.W.M. & A.C. Smaal. Risk analysis of mussel transfer. Wageningen IMARES, report C044/06: 103p.

Gittenberger, A., M. Rensing, N. Schrieken & H. Stengenga, 2012. Waddenzee-inventarisatie van aan hard substraat gerelateerde organismen met de focus op exoten, zomer 2011. Concept. GiMaRIS rapp 2012.01 i.o.v. de Producentenorganisatie van de Nederlandse Mosselcultuur.

Henkel, D. & D. Janussen, 2011. Redescription and new records of *Celtodoryx ciocalyptoides* (Demospongiae: Poecilosclerida) – A sponge invader in the North-East Atlantic Ocean of Asian origin? *J. Mar. Biol. Ass. U.K.* 91(2): 347-355.

Perez, T., B. Perrin, S. Carteron, J. Vacelet & N. Boury-Esnault, 2006. *Celtodoryx girardae* gen. nov. sp. nov., a new sponge species (Poecilosclerida: Demospongiae) invading the Gulf of Morbihan (North East Atlantic, France). *Cahier de Biologie Marine* 47, 205–214.

Detail groot exemplaar gele wratspons met wratjes.
(Foto: Godfried van Moorsel)